

3. søndag efter trinitatis

Tid og sted: Jerlev d. 17. juni 2018

Skriftlæsninger

GT: Es 65,1-2: Dette siger Gud Herren: Jeg havde svar til dem, der ikke spurgte, jeg var at finde for dem, der ikke søgte mig.

Epistel: Ef 2,17-22: Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge. I er de helliges medborgere og hører til Guds husstand.

NT: Luk 15,11-32: Mens han endnu var langt borte, så hans far ham, og han fik medynk med ham og løb hen og faldt ham om halsen og kyssede ham.

Salmevalg

Lovsyrer Herren, min mund og mit indre, 3

Talsmand som på jorderige, 294

Hører I, vor Herre kalder, 167

Guds Søn har gjort mig fri, 514

Til himlene rækker din miskundhed, 31

Prædiken

Vi kalder fortællingen, hvor denne genforening mellem en far og en søn finder sted, for lignelsen om den fortabte søn. Det er en ærgerlig titel, for sønnen er jo netop ikke fortabt; han var fortabt, men nu lever han igen. Og det er jo fordi, den kærlige far tager imod ham som sin søn, på trods af alle de fejl, sønnen har begået.

I 2014 udkom en interessant bog om et far-søn-forhold. Bogen var skrevet af den norske diplomat, Jens Breivik, og den bærer titlen: ”Min skyld? En fars historie.” Efternavnet kender vi alle. Breivik er blevet et berygtet navn, og som titlen antyder, er bogen skrevet af Anders Behring Breiviks far. Jeg har ikke læst bogen, men som den er beskrevet i aviserne, så er bogen et forsøg på at fortælle faderens egen historie, med det formål at rense ham selv fra skylden. Spørgsmålet plagede i månederne efter massakren på Utøya Jens Breivik: Bar han en del af skylden? Nej, han gjorde, hvad han kunne, siger Jens Breivik selv...

Det er snart syv år siden, massakren på Utøya fandt sted. Den 22. juli 2011 om eftermiddagen skød og dræbte Anders Behring Breivik en række deltagere fra den socialdemokratiske ungdomsorganisation i Norge, Arbeidernes Ungdomsfylking. De holdt sommerlejr på øen. Anders Breivik dræbte 677 personer ved skydning.

Anders Behring Breiviks far, Jens Breivik, var fraværende det meste af Breiviks barndom, og det var Anders Breiviks mor, der havde forældremyndigheden over barnet. Jens Breivik boede i Normandiet, i Frankrig, da massakren på Utøya fandt sted. Om morgenen, d. 23. juli 2011 åbnede han sin computer. Han kunne ikke tro sine egne øjne, som han sad der og læste internationale og norske medier. Hans søns navn lyste frem overalt som terroristen bag 77 menneskers død i Oslo og på Utøya.

Som det fremgår af titlen på Jens Breiviks bog, *Min skyld?*, undersøger faderen i bogen sin egen rolle i sønnens liv. Det ultimative spørgsmål er: Kunne han have forhindret, at hans søn blev så radikaliseret og ekstremistisk?

I et meget interessant interview i Politiken d. 18. september 2014 taler faderen om hans oplevelser og til sidst kommer han ind på håbet. Artiklen slutter således:

”Han har menneskelige følelser, så på et tidspunkt må han forstå, at det han har gjort er forkert, og så må han angre det, han har gjort”, siger Jens Breivik til Politiken – og holder en lille pause.

”Jeg har et lille håb om det, men som det ser ud i dag, tror jeg det ikke,” siger han og tilføjer:

”Jeg ville ønske, jeg kunne bede om tilgivelse på vegne af Anders”.

Her slutter Politikens interview. Den sidste sætning slår hovedet på sømmet. ”Jeg ville ønske, jeg kunne bede om tilgivelse på vegne af Anders.”

Kunne Jens Breivik ikke bare sige: Jeg tilgiver dig? Jeg er klar over, at uhyrlighederne i dette tilfælde er så store, at det i det hele taget er svært at forestille sig nogen tilgivelse. Men vi står over for en anden udfordring. For mellem mennesker lægger vi vægt på, at den anden skal bede om en undskyldning, den anden skal angre, før vi kan

tilgive. Og Anders Behring Breivik angreer ikke. Faderen har forsøgt at komme i kontakt med ham, men sønnen har afvist at ville tale med sin far i fængslet. I stedet skrev han efterfølgende et ni siders langt brev, hvor han forsvarer sine handlinger og holdninger. Anders Breivik ved, hvad han har gjort, og han mener, han gjorde det rigtige. Er der så noget at tilgive? Kan vi tilgive et menneske, der ikke ønsker tilgivelse?

I lignelsen om den fortabte søn står der: Mens han (altså sønnen) endnu var langt borte, så hans far ham, og han fik medynk med ham og løb hen og faldt ham om halsen og kyssede ham.

Her har vi en søn, hvis skyld nok ikke kan måle sig med Anders Breiviks, i hvert fald ikke ud fra en menneskelig målestok; men vi har en far, der handler meget anderledes. Der er ingen bekymring om ære og stolthed og skyld. Der er blot glæden over at se sønnen igen. Og hvilken glæde: Faderen løb hen og fladt sin søn om halsen og kyssede ham.

Sønnen har endnu ikke sat ord på sin anger, og faderen falder straks sin søn om halsen, og uden at lytte til sønnens undskyldninger, far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn... uden at lytte til angeren kalder faderen sine tjenere sammen og byder op til fest med ordene: ”Skynd jer at komme med den fineste festdragt og giv ham den på, sæt en ring på hans hånd og giv ham sko på fødderne, og kom med fedekalven, slag den, og lad os spise og feste. For min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet.”

Kan vi sammenligne de to historier? Er Anders Breiviks skyld ikke så stor, at han umuligt kan sættes i den fortabte søns sted?

Vi skal lægge mærke til, at faderen i lignelsen ikke nævner angeren med ét ord. Faderen siger ikke en gang, at sønnen endelig er kommet hjem igen. Han udtrykker sig omvendt: Sønnen er blevet fundet. Han var død, men er blevet levende igen. Det er derfor ikke sønnens beslutning om at vende hjem, der er afgørende; nej, det er faderens

velkomst og omfavelse; faderens kærlighed, der er afgørende. Og derfor er sammenligningen lige på kornet. Den afgørende synd er, at sønnen vendte sig bort fra sin far. Men nu er han fundet.

Det ville forarge de fleste, hvis Jens Breivik gjorde som faderen i lignelsen om den fortabte søn: løb sin søn i møde og faldt ham om halsen og omfavnede ham; men det ville være en mere evangelisk handling end at skrive en bog om sine egne svigt.

Jeg siger ikke dette som en kritik af Jens Breivik. Han er et menneske, og stod jeg i samme situation, tror jeg ikke, jeg ville handle mere evangelisk end ham.

Men måske står vi her, og føler os som den forsmåede storebror, der kom hjem ude fra marken og hørte, at der var fest. Da han erfarede, at hans lillebror var kommet hjem, og at de nu holdt fest for ham, blev han vred og skældte faderen ud: ”Nu har jeg tjent dig i så mange år og aldrig overtrådt et eneste af dine bud; men mig har du ikke givet så meget som et kid, så jeg kunne feste med mine venner. Men din søn dér, som har ødslet din ejendom bort

sammen med skøger – da han kom, slagtede du fedekalven til ham.”

Ligger forargelsen i lignelsen ikke netop i den sætning? Hvorfor får jeg intet, mens Anders Breivik der, får al din kærlighed?

Det er jo konsekvensen af Guds kærlighed. At alle dem, vi ikke bryder os om, også er Guds børn. Vi kender udtrykket: De er ikke Guds bedste børn. Det er et forsmået storebror-udtryk. Guds bedste børn findes ikke. Der er kun Guds elskede børn, og vi må se i øjnene, at de er lige så elskede som os – og at de intet har fået, som ikke allerede også er vores: Min barn, du er altid hos mig, og alt mit er dit, siger faderen, og slutter så af med at gentage lignelsens væsentligste budskab: For din bror her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet! Amen!